

TOLDI

zenés sulikomédia

**Arany János műve alapján
írta:**

Várbidi Attila

SZEREPLŐK:

Ehhez a játékhoz körülbelül 15-20 szereplő szükséges, elsősorban fiúk. Bemutatása például egyetlen osztállyal is lehetséges....

A játéktér

A sok mozgás miatt nemcsak a színpadon, hanem a nézőtér két oldalán is játszunk! Előadás közben feltétlenül biztosítsuk a fel- és lerohanások megbízható útvonalát.

A jelmezek

Csak jelzések legyenek. A cseh vitéz sisakjaul egy tollakkal "ékesített" műanyag szemétkosár is megteszi. A Laczfi seregét alakítók, György katonái, a mészároslegények és a király testőrei lehetőleg ugyanazok a gyerekek legyenek (8-10-en). Szerepük a helyzetekből úgymint kiderül. (Jelzéseként különböző színű és hosszúságú köpenyeket viselhetnek, azok pedig maradék anyagból, végszükségben krepp-papírból is lehetnek.)

A kellékek

Mivel a kellékek szerepe óriási, minden jelenethez pontosan tervezzük meg azokat. (Természetesen a gyerekek maguk készítsék el őket, például a farkas- és kutyamaszkokat, a bika fejét, a kardokat, a sisakokat, stb.)

A 3. ének meglehetősen komisz dobálási jelenetéhez "kövek" gyanánt egészen apróra tördelt kukoricacsutkákat használtunk fel. (Falun szinte majd minden háznál akad, városban például a kövek puszta rongylabdák is lehetnek.)

A zene

Szerepe ebben a feldolgozásban igen jelentős. Ajánlatos szakértővel konzultálni, hogy jellemzően, stílusban a játékhoz illő legyen a muzsika. Ami a hangerőt illeti: az osztályteremben, klubban tartott próbákhoz teljesen elegendő a magnetofon hangereje, a nagyobb tér azonban már erősítő és hangfalakat igényel.

Néhány megjegyzés az átdolgozásról és a játékestílusról

Az átdolgozás természetesen Arany János művén alapul; a nagyon szép költői szöveget a darabban megtartottuk, de ahol az előadás megkívánta, ott Benedek Elek népmesefeldolgozásának mondataival cseréltük föl.

Nagyon gondosan tervezzük meg a tömegjeleneteket. Ezeknél az a paradox helyzet, hogy eleveneknek, fölszabadultaknak kell lenniük, ám semmiképpen sem szabad fejtelenségbe, zűrzavarba torkoltniuk. Ezért célszerű minden jelenethez mozgásvázlatot készíteni, amelyben szinte lépésenként kidolgozzuk valamennyi szereplő helyváltoztatását.

A színpad még üres, a függönyt már felhúzták. A földön szanaszét "Magyar irodalom" feliratú könyvek hevernek.

Játék indul: a szereplők kint az előtérben hangoskodva, kereplőkkel, kolompokkal, csengőkkel felszerelve a nézőtérre invitálják a "nagyérdeműt", majd ők is berohannak, s fölkapkodva a földre dobált könyvüket, izgatott járkálás közben mormolni kezdik a Toldi Előhangját.

EGY FIÚ (lerohan jobbról a színpadról, lent majdnem beleütözik a besiető tanárba; de még időben megfordul, felrohan a színpadra, és kétségbeesetten kiáltja) Jön a tanár!

Az osztály villámgyorsan oszlopokba áll: a könyveket a hátuk mögé dugják

A TANÁR (Farmeros, trikós, morc tekintetű szereplő, a kezében pálca. Leülteti az osztályt - pantomim ülés -, majd pálcájával rámutat az első sor közepén ülő lányra) Toldi! Előhang!

A LÁNY (rémülten; többször megakad darálása közben)

Mint ha pásztortűz ég őszi éjszakákon,
Messziről lobogva tenger pusztaságon:
Toldi Miklós képe úgy lobog fel nekem
Majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.
Rémlik, mintha látnám természetes növést,
Pusztító csatában szálfá-ökklését,
Hallanám dübörgő hangjait szavának,
(nevetve rámutat a haragos tanárra)
Kit ma képzelnétek Isten haragjának!

Játék: véget ért a megjátszott rémült hangulat. A gyerekek nevetve, felszabadultan a színpad elejére rohannak. Két clown (afféle bohócok, mesélők és játékmesterek) fut be közéjük

1. CLOWN (*széles, eltúlzott mozdulattal*)
Ez volt ám az ember, ha kellett, a gáton,
2. CLOWN Nem terem ma párja hetedhét országon;
1. FIÚ Ha most feltámadna s eljöne közétek,
2. FIÚ Minden dolgát szemfényvesztésnek hinnétek.
1. CLOWN (*bizonykodva*) Hárman sem bírnátok súlyos buzogányát,
3. FIÚ Parittyaköveit, öklelő kopjáját;
4. FIÚ Elhülnétek, látva rettenetes pajzsát,
1. LÁNY És, kit a csizmáján viselt, (*ujjával játékosan kimutat*) sarkantyúját.

*Játék: két fiú hatalmas - jelzett! - csizmát hoz be, óriási sarkantyúval; a többiek ujjongva körülugrálják, majd hirtelen mindenki kiszalad.
A színpad üres. A két clown megjelenik a színpad két oldalán, elől*

1. CLOWN (*játékosan*)
Ég a napmelegtől a kopár szík sarja,
Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta;
2. CLOWN
Boglyák hűvösében tíz-tizenkét szolgál
Hortyog, mintha legjobb rendin menne dolga...

A hátuk mögött beszalad néhány gyerek, s játékosan imitálva az álmoságot, lassan, egymásnak támasztott háttal leereszkednek a földre, ritmikusan, balkan horkolni kezdenek

1. CLOWN (*rámutat a keményen belépő Toldira, aki egy nem túl vastag "rudat" tart a kezében és a vállán*)
Egy, csak egy legény van talpon a vidéken!
2. CLOWN
Szörnyű vendégoldal reng araszos vállán,
Pedig még legénytoll sem pehelyzik állán.

Gyors, pattogó zene indul balkan, előlegezve Laczfi seregét

1. CLOWN (*megpillantja a közönség mögül induló Laczfi seregét*)
Túl a tornyon, melyet porbul rakott a szél,
Büszke fegyver csillog, büszke hadsereg kél.
- TOLDI (*felsőhajt*)
Szép magyar vitézek, aranyos leventék,
Hej! ha én is, én is köztetek mehetnék!
2. CLOWN (*magyarázkodva, szélesebesen*)
Mert vitéz volt apja: György is, álnok bátyja,
S míg ő béresekkkel gyűjt, kaszál egy sorban,
Gögösen henyél az a királyudvarban!
(*a zene felerősödik*)

Játék: Laczfi és serege a közönség közül föl vágtat a színpadra, és egy kört "lovagolva" megáll Miklós előtt

- LACZFI (*betykén*)
Hé, paraszt! melyik út megyen itt Budára?
- MIKLÓS (*nagy belső dühvel, félre*)
Én paraszt? én?
(*És a rúddal dühösen mutat Buda felé, épp Laczfi orra előtt*)
- LACZFI (*félreugrik Miklós rúdja elől, s elámulva*)
Ember ez magáért ... akárki!
(*csodálkozó katonáinak*)
Nos, fiúk, birokra ... hadd lássuk, ki áll ki?
(*a sereg rémülten menekül vezérük háta mögé*)
- LACZFI (*sajnálkozva tárja szét karját*)
Szép öcsém! be nagy kár,
Hogy apád paraszt volt s te is az maradtál!

A sereg a közben felerősödő zenére bal felől kivágtat a közönség közé. Miklós növekvő haraggal néz utánuk, a rúd megremeg a kezében, majd dühösen a földre vágja és haragos léptekkel balra kimegy. A hortyogó szolgálak fürgén felpattannak, s jobbra kiszaladnak

1. CLOWN

Így vesződéék Miklós nyers, haragos búban,
De van drága dolog otthon Nagyfaluban!

2. CLOWN

Tán kigyúlt a ház is, úgy füstöl a kémény,

1. CLOWN

A malac nép sír-ri; borjú, bárány béget;

2. CLOWN

Aprómarha-nyáj közt van szörnyű ítélet!

Játék indul: vidám, gyors ritmusú zenére mindenfelől beszaladnak a színpadra a gyerekek és játékosan imitálják a lakoma előkészületeit, például csoportosan csirkét kergetnek, húst sütnék stb. A két clown a zene és a játék végén "elcsórnak" egy-egy szelet sültet, s azt jóízűen majszolva letelepednek két oldalt, elől a színpadon és "pletykálkodnak"

1. CLOWN

Mit jelent e hű-hó gyászos özvegy-házban?

Toldi Lőrincnének most van-é a torja?

Vagy menyegzőjének hozta így a sorja?

2. CLOWN

Másért sütnék-főznek, másért lakomáznak:

György van itthon, első szülötte a háznak!

György belép az utolsó szóra, megvetően végignéz rajtuk, majd egyetlen mozdulattal kiharancsolja őket

TOLDI LŐRINCNÉ (*jobbról nagy örömmel belép*) Fiam!

GYÖRGY (*elfordul tőle*)

Hát a másik hol van?

TOLDI LŐRINCNÉ Szénát hord szegényke... Hivatom...

GYÖRGY (*rikoltva*) Nem kell!

MIKLÓS (*balról belép, s meglátva a bátyját, önkéntelen örömmel karját széttárja*) Bátyám!

(*György durván ellöki magától*)

MIKLÓS (*sértetten*)

Jól van, igen, akár még ma elmegyek,

De ami az enyém, azt elviszem innét:

Add ki a jussomat: pénzt, paripát, fegyvert!

GYÖRGY (*durván fölnevet*)

Itt a juss, kölök; ne mondd, hogy ki nem adtam!

(*Hatalmas "filmes" pofont ad Miklósnak; Miklós keze ökölbe szorul, ütni készül*)

TOLDI LŐRINCNÉ (*sikoltva közéjük rohan*)

Ne bátsd!

Miklós felemelt karja tehetetlenül alábull, porig alázottan kitántorog. Toldi Lőrincné undorral elereszti Györgyöt és kihátrál. György fölényes mosollyal balra kimegy

A két clown szinte berobban a színpadra. Miklós jobb elől, egy kistermetű fiún mint "malomkövön" ül, háttal a közönségnek, s a fejét szomorúan lehorgaszítja. Az 1. Clown egy papírból készült céltáblát tűz hátul közepén a függönyre

2. CLOWN (*ezalatt*)

Bezzeg nem busultak ám az ősi házban,

Szintén eltörődtek az evés-ivásban.

Fölkelvén pedig jó Toldi György asztala:

Vitéz ő szolgálai rudat hánynak vala.

Játék indul: György katonái hátulról, a közönség mögül gyors ritmusú zenére beszaladnak, s a színpad előtt két oldalt megállva, jókedvűen a kukoricacsutkákkal célba dobnak.

GYÖRGY (*balról belép, s jóllakottan, elégedetten gyönyörködik vitézei játékában, majd észreveszi Miklóst, magához inti legényeit*)

Hé, fiúk! amott ül egy tűzok magában,

Orrát szárnya alá dugta nagy buvában;

Gunnyaszt, vagy dög is már? lássuk, fölrepül-e?

(GYÖRGY)

Meg kell a palánkot döngetni körül!

György legényei bangosan fölnevetnek, s újabb, barsányabb zenére, a színpadra fölrohanva, elkezdnek Miklós körül dobálni. Egy vitéz kiugrik közülük, odafut a céltáblához, leveszi, Miklóshoz oson, s gonoszul nevetve a céltáblát Miklós hátára erősíti, majd sortüzet vezetnek; a csutkák csattannak Miklós hátán. A vitézek felnevetnek, s kárörvendve táncolni kezdenek. Miklós vérig sértetten fölugrik, szembenéz velük, majd fölemeli a "malomkövet", és a vitézek közé "vágja"

A "MALOMKŐ" Röpül a nehéz kő!

Cigánykerekezve végigszáguld a színpadon, majd György egyik vitézét leveri a lábáról. A vitézek teljesen megdermednek, majd ijedten egy lépést hátrálnak. A két clown szánakozva egy fekete leplet terít a halottra, letérdepelnek mellé

GYÖRGY *(fölcusdva a rémületből az időközben kitántorgott Miklós után kergeti vitézeit)*
Utána! Utána! Bekeríteni!

Az összes vitéz - még a halott is - fölpattan, szanaszét rohan, ki a közönség közé, ki Miklós után

A színpad két oldalán a két clown

1. CLOWN Három napig bolyongott a nádasban Miklós.
 2. CLOWN A negyedik napon elhatározta, hogy világgá megy. De a szíve erősen húzta hazafelé.
- MIKLÓS *(jobbról belép, s középre megy)* Egy életem, egy halálom, még ma éjjel hazamegyek az édesanyámhoz! Elbúcsúzom tőle, aztán megyek világgá.
1. CLOWN Nagyot toppantott a lábával, de hirtelen vissza is kapta, mert két kis farkaskölyökre talált toppantani. *(Kívülről keserves sírás hallatszik. Miklós lehajol, és szeretettel megsímogatja a képzeletbeli kis jószágokat)*
 2. CLOWN
Kár volt símogatni, csak vesztére tette;
Mert megzörren a nád hirtelen megette,
Jó az anya-farkas, szörnyű ordítással,
Rohan a fiúnak, birkóznak egymással.
(Zene)

Játék kezdődik: pergő zenére, mélyen hátulról, a közönség mögül a színpadra rohan három farkasmaszkos gyerek, s megindul a Miklóssal való küzdelem. A két clown a rémületből még a szemét is eltakarja, s kirohan. A zene egy kicsit halkul

A KÉT CLOWN *(félénken kijön, de meglátnak a nézők közül rohanó "hím-farkasokat")*
Ez még csak mehetne, de most jó a nagyja:
Ordít a hím-farkas, s hátul megtámadja!

A zene felerősödik. Miklós ököllel, lábbal, harcol a fenevadak ellen

CLOWNOK *(a zene leáll)*

Akkor fogja Toldi, jót kanyarít véle,
És a kanhoz vágja, mely rohan feléje;
És úgy elpaskolja most a nőstényével,
Hogy világ végéig sem támad többé fel!

Egy-két ötletes zenei effektusra a farkasok összerogynak

1. CLOWN *(kommentálja, hogy mit csinál Miklós odakint)*
S most, mintha valami ötlenék eszébe,
Hirtelen felállott, s a vadakhoz lépe.
2. CLOWN
Hátul a két farkas csüngött a sarkáig,
Vissza sem tekintett az anyja házáig.

Miklós a két farkasmaszkkal, gyors léptekkel kifelé indul jobb elöl, a nézők közé. A "farkasok" (maszk nélkül) felugranak, s kirohannak.

A színpad előterében György katonái fekszenek szanaszét, egymásnak háttal, hosszú köpenyekbe burkolva. Jobb elöl György fekszik egy takarón. Bal hátul Toldi Lőrincné bóbiskol egy széken ülve. A két clown belopakodik és körülnéz

1. CLOWN

Minden alszik. Miklós sem tévőváz sokat,
A küszöbre fekteti le a farkasokat,
Aztán a lándzsákat a kezébe kapja,
Órállók ruháit földre szegzi vélek,
Hogy ne kelhessenek, majd mikor kelnének.

MIKLÓS *(belép, a két clown segítségével összekötözi az örök köpenyét egymással, majd a letett farkasmaszkokat felkapva György mellé lép)*

Tente, tente szépen:

A testvérbátyátok fekszik itten épen.

(Gyöngéd iróniával György hóna alá helyezi a farkasfejeket, majd hátramegy és kopog édesanyja képzeletbeli szobaaajtáján)

Édes anyámasszony!

TOLDI LŐRINCNÉ *(főlriad, örömmel)*

Jaj, hát látlak ismét!

MIKLÓS

Ne búsuljon kelmed.

Felmegyek Budára bajnok katonának,

Mutatok valamit ottan a királynak!

(Kívülről kutyaugatás hallatszik, Miklós sietve búcsúzik)

Nincs időm továbbra hogy maradjak itten

Kegyelmedet pedig áldja meg az Isten!

(György katonái között kirohan, távolról visszakíált)

Áldja meg!!!...

GYÖRGY *(lassan ébredszik észreveszi a farkasfejeket)*

Ki jár itt?... Mi járt itt?

Ez a Miklós dolga! ezt más nem tehet!

Utána! Utána! Ilyen szedtevette!

Játék: gyors, kapkodó zenére György megpróbálja összekötözött vitézeit felállítani, akik csetlenek-botlanak, végül egy hatalmas bottal, amit az egyik clown visz oda szolgálatkészen, kiveri őket jobbra és balra a közönség közé

A színpad még üres

1. CLOWN *(kilép balra)*

Miklós messze tette magát azon éjjel.

A negyedik napon még nem ment le a nap, amidőn odaére

Híres nevezetes Rákos mezejére.

(Kimegy balra)

2. CLOWN

Rákosnak mezője tőszomszédos Pesttel,

Pest alatt ért össze utasunk az esttel.

(Ő is kimegy jobbra)

1. CLOWN *(balról belép, egy hatalmas kereszttel és egy égő gyertyával a kezében, szomorúan)*

Találkoztak pedig egy temető mellett,

Temetőben új sír dombja sötétellett. *(Zene)*

A 2. Clown hasonlító "szereléssel" bejön. A színpadkép: mindkét clown, a két megölt vitéz holttestét jelképezve, középre fekszik, a fejük mellett egy-egy gyertya, a kezükben egy-egy kereszt. Halk, fájdalmas zene indul. Az özvegy lassú, ünnepélyes járással jobbról belép, és letérdepel a jobboldali halott mellett, arcát a kezébe temetve

MIKLÓS *(ugyanígy jön be balról, s megáll a baloldali halott mellett, mély részvétellel kérdezi)*

Kiért, miért sír kegyelmed?

AZ ÖZVEGY

Jaj, fiam! ne kérdezd az én esetemet;
Ma temettem el két vitéz gyermekemet:
Duna szigetében gyilkoló meg egy cseh,
Isten a pokoltól soha meg ne mentse!

MIKLÓS *(lassan föláll, a keze ökölbe szorul)*

Ne sírjon kegyelmed.
Csak nem támad már fel a két vitéz gyermek;
De ne legyen nekem az Isten Istenem,
Ha bosszút nem állok érettök a csehen!
(Határozottan, eltökélten balra kimegy)

2. CLOWN *(fölül, Miklós után néz, majd csevegő hangon)*

Tovább az asszonnyal nem közlöttem dolgát,
Hanem köszönt, s indult Pestnek városába,
Menet nagy dolgokat forgatván magában.

A két clown elfújja gyertyáját, majd a keresztek és a gyertyákat a hónuk alá fogva kimennek. Az özvegy, nem esve ki a szerepéből, szintén fölkel s kimegy. A zene most ér véget

A színpad üres, de csak egy pillanatig, mert az 1. Clown már jön is vissza, és indítja a következő, igen gyors ritmusú jelenetet

1. CLOWN *(baloldalt bejön és a színpad elején kényelmesen leül)* Sok bolyongás után letelepült Miklós. *(Hirtelen rémült ordítás hallatszik a közönség mögül)*
Tűz van-é, vagy árvíz, vagy víják a várat?

Játéksorozat: ettől kezdve az egész jelenet némafilmszerűvé válik! Az eseményekről feliratok - is - tájékoztatják a nézőket. Nagyon pontos, kidolgozott mozgást tervezzünk! A jelenet igen gyors tempójú legyen. A zene - az egész jelenet alatt szól - szintén.

2. Clown jobbról, hátulról, a közönség közül fut ki, föl a színpadra. Kezében felirat: EGY BIKA ELŐL FUTOK! A tömeg mögötte rohan kétségbeesetten, föl a színpadra, átlósan átfut és bal hátul kiszaladnak. A bika tréfás mozgással, maszkkal kergeti őket, majd ő is kifut. Az 1. Clown balról, a közönség közül jön ki, félve; szorosan nyomában a nevetségesen rettegő mészároslegények. A clown felirata: A MÉSZÁROSLEGÉNYEK! A mészárosok egy-egy hatalmas kötéllel a kezükben szétszélednek és - nagyon félve - keresik a bikát. A bika megjelenik, dobbant egyet. A mészárosok hanyatt-homlok menekülnek, ki merre lát. A 2. Clown bal hátulról előjön. Felirata: VOLT... HAT ERŐS SZELINDEK. A szelindekek, az előbbi tömeg alakítói, fejükön mulatságos kutyamaszk, dühödten nekirontanak a bikának, de az veszettül körbeforog és felrúgja őket. A bika lerohan, s hátul eltűnik. Az 1. Clown bejön egy BIZTATTÁK A DÓGLÓTT KUTYÁKAT felirattal. A mészárosok visszamerészkednek és beveszteszükkel biztatják a kutyákat, eredménytelenül, majd dühösen fölérítik őket és balra, le, a bika után rohannak. A kutyák maszkjukat ledobva ismét kíváncsiskodó tömeggé változnak, a színpad előterébe tódulnak, de aztán már rohannak is vissza, mert a bika maga előtt űzi a mészárosokat. A bika szorosan a menekülő mészárosok és a tömeg nyomában fut. A 2. Clown jobb elől megjelenik nagy bátran. Felirata: TOLDI NEM FUTOTT EL! Majd megpillantva a bikát, feliratát elejtve, rémülten keresztülfut a színpadon és baloldalt eltűnik. Miklós bal elől megjelenik, és nyugodtan szembenéz a bikával. Az 1. Clown bejön egy felirattal, amit felmutat amikor a bika ordítva Miklóstra rohan: VÉGE VAN!!! A tömeg ijedezik. Miklós egy rémüőt ordít, dobbant a lábával, majd a rárohanó bikát a szarvánál fogva megragadja, és rövid küzdelem után a földre teperi. Az 1. Clown hirtelen támadt ötlettel megfordítja a feliratot, s fölényesen mutatja az új feliratot: DEHOGY VAN!!! A tömeg ujjong. A mészárosok gyáván kikémlelnek, majd látva a helyzetet, fölényesen a bikához mennek, s kivonszolják. Miklós bizakodva megy utánuk. A "fönök" - észrevéve az utánuk bandukoló Miklóst - megáll, s egyetlen kézmozdulattal, durván elküldi. Mögötte a 2. Clown felirata: "AZ ANYJA KESERVÉBE". A zene: ebben a pillanatban véget ér. Mindenki sajnálkozva széttárja a karját, és a színpad két oldalán elől levonul. Miklós megdöbbenve áll a színpad közepén. A clownok megjelennek, kezükben az előbbi keresztek

1. CLOWN *(szánakozva)*
És mivelhogy szállást az élők nem adtak,
Elpihent tanyáján hideg halottaknak.

Játék: mindkét clown - ők lesznek a halottak - kényelmesen lefekszik, kezükben a keresztek, Miklós közéjük fekszik.

1. CLOWN (*felül, megböki a kereszttel a társát*)
Lódobogást hallék!

Miklós felbred a suttogásra és figyel; Bence hátulról érkezik, magában dúdolgat, miközben komikusan "üget"

MIKLÓS (*fölsimeri, fölugrik, Bencéhez rohan, átöleli, és jónéhányszor körbeforog vele örömeiben*) Bence! Bence!

BENCE (*először rettenetesen begyullad, de aztán ő is fölsimeri Miklóst; nagy örömmel*)
Miklós!... Kis gazdám!

MIKLÓS

Hogy' van édesanyám? nem beteg-e szegény?

BENCE Magad anyád miatt sose adjad búnak, (*a tarisznyából egy cipót vesz elő*) nesze, szolgálám, itt van: madárlátta cipót hoztam!

Miklós széleseben feltöri a cipót, amelyből egy vasszelence hullik ki. A clownok, keresztiüket eldobva, kíváncsian odaugranak

2. CLOWN (*növekvő örömmel*) Vert arany van benne, nem kettő, sem három, hanem amióta a világon vagyunk, ennyi tömérdeket még sohasem láttunk!

MIKLÓS (*teljes boldogságban*) Fegyvert veszek és szép ruhát magamnak, és fejét veszem a cseh Mikolának! (*Határtalanul boldogan kirohan balra, Bence észbekapva, utána*)

Játék: a két clown nagy örömmel integet utánuk, majd a keresztiüket oldalt kidobják, mert azonnal, szünet nélkül indul a következő jelenet.

Két oldalt a két clown, a színpad előtt mindkét oldalt a bábészködő tömeg, jobboldalt a király és testőrei. A tömeg kezében kolompok, csengők, fazékfedők, mintha csak egy "kupaöntő" kellékei lennének

1. CLOWN (*telkesen*) Másnap vett is, amit kívánt: vett sisakot, páncélt, két tollú buzogányt, kopját is, gerelyt is, mindenféle fegyvert; egy szó, mint száz: mindent, ami kellett! (*Beáll a testőrök elé, mert ő a király; koronát, palástot vesz elő, beöltözik*)
2. CLOWN Mi történt ezalatt a budai szélen? Hallgassatok rá csak, azt is elbeszélem.
Egyszer jön a nagy cseh Buda vára felől,
Táncol nagy lovával a korláton belől.

A cseh vitéz (ne legyen egyértelműen komikus figura!) rögtönzött balandzsa szöveggel a király és a tömeg előtt ágál, hadonászik óriási kardjával, és sérteget mindenkit gyávaasága miatt. Közben hátul, a színpad közepén megjelenik Miklós mutatós, látványos vitézi öltözetben: a tömeg ujjong, szólnak a "bangszerek", iszonyatos hangzavar keletkezik. A cseh "ijesztően" körüljárja Miklóst

MIKLÓS (*nagyon nyugodtan*)
Vitéz, addsa kézed!

Mindketten erőlködnek, végül a cseh vitéz osszeroppantott kézzel térdre esik

A CSEH

Kérlek édes fiam! ne kívánd halálom,
Minden vagyonomat ím neked ajánlom!

MIKLÓS (*előki magától a csehet, kardját annak torkához szegzi*)

Legyen úgy!

Hanem tégy hit alatt erős ígéretet:

Hogy habár mély tenger nyelné el hazádat,

A mi országunkra mégsem teszed lábad!

A cseh ijedten esküdözik, Miklós lábát ölelgetve. Mindketten a király felé indulnak, a cseh vitéz lemarad, Miklós mögé oson, rendkívül lassan fölágaskodik, hogy kardjával Miklóst kettészelje

VALAKI (*a tömegeből, rémülten*) Vigyázz!!!

Játék: a cseh vitéz ijedtében kiejti kezéből a kardját, majd látva Miklós eltökéltségét, kétségbeesetten hátrál térdre esve

A CSEH

Kegyelem! irgalom!

MIKLÓS

Kérd Istentől: útag megmutatom.

Kardjával "leszeli" a cseh "fejét", tulajdonképpen a sisakját, és a kardja végén fölmutatja. Harsogó, diadalmas zenére mindenki a színpadra rohan, s közrefogva Miklóst óriási "diadalköröket" rónak, zászlókat lobogtatnak. A király maga is köztük van, ő a koronáját, az ugyancsak ujjongó clownok pedig a keménykalapjukat hajítják a magasba. De a hangulat tetőpontján hirtelen éles, kellemetlen iskolacsengő hallatszik. Mindenki megdermed, az arcokról lehervad a mosoly

MIKLÓS (*nagyon letörten*) Gyerünk, srácok, menjünk magyarórára!

Játék: minden kellék a földre hull, a szereplők szomorúan leballagnak a színpadról. Miklós marad utolsónak, a kardját és a sisakját nagy szeretettel a földre ereszti, majd bánatosan a többiek után indul, de már fordul is vissza, mert - remélhetően - felcsattan a nézőtér tapsa. Az összes szereplő a színpadra rohan, meghajolnak

FÜGGÖNY